

Forsvarlig arbeidsmiljø?

Prioriteringene for å gjøre det bra i PISA testing og nasjonale prøver setter arbeidsmiljøet til kunst og håndverklærerne under et kraftig press.

Den store «Pizzaundersøkelsen» har ført til store om-prioriteringer uten målbare resultater. Elevgruppene i kunst og håndverk er derimot blitt større. Det som før var norm: Delte klasser med maksimalt 15 elever på et verksted, er nå unntak. Lærere blir satt til å lede alt for store grupper i praktisk arbeid, ofte i vanlige klasserom og med minimale materialbudsjetter. Spriket mellom det praktisk mulige og læreplanens mål blir nødvendigvis stort. Utdanningsforbundet i Hordaland har laget en oversikt over antall elever de mener er forsvarlig i et undervisningsrom. Anslaget er basert på forskriften for miljørettet helsevern i skoler og barnehager, samt Opplæringsloven § 9a. Med dette som utgangspunkt må det brukes skjønn. For eksempel: Hvor lange undervisningsøkter, ventilasjonsforhold, trekk, takhøyde, solinnstråling, hensyn til de elevene som har funksjonshemninger, osv.

En belastning det må tas hensyn til for deg som kunst og håndverklærer, er både visuell og auditiv støy. Fagets egenart betyr at elevene både er i bevegelse og at de lager lyder med de verktøyene de bruker. Store elevgrupper kan gjøre det umulig for deg å ivareta elevenes sikkerhet når de anvender potensielt farlig verktøy. Det er du som får skylda om noe går galt, og ikke nødvendigvis rektor som har bestemt gruppestørrelsene. Å ha mange timer i uka med store elevgrupper i et lite klasserom, er i seg selv et sterkt argument for en senkning av elevtallet eller flytting til et større rom. Normen i et vanlig klasserom er 2m² pr elev. Når forholdene skal legges til rette for praktiske arbeid med ulike verktøy og utstyr, hvilket er avgjørende i vårt fag, bør arealet være større, for eksempel 2,5m² pr elev. Areal for ansatte (det betyr også assistenter) kommer i tillegg til dette arealet. En annen og ufravikelig begrensning er at rommene skal være godkjent for et maks antall personer i forhold til ventilasjon og rømningsvei. Informasjon om dette skal finnes i byggesøknaden og/eller på arkitekttegningene for bygget.

Ut fra egen erfaring vet jeg at det å lede for store elevgrupper i praktisk skapende arbeid fører til en svært krevende arbeids-situasjon. Samtidig er vi lærere villige til å strekke oss langt utover det som er forsvarlig. Vi ønsker å gjøre en god jobb! «Den siste dråpe» kan komme raskt og brutalt. Ved en eventuell sykmelding er det viktig å være tydelig på at sykmeldingen har sammenheng med arbeidssituasjonen. Opplæringsloven, forskriften for miljørettet helsevern samt byggeteknisk forskrift begrenser som beskrevet over hvor mange elever det kan være i et klasserom. Man kan ikke lokalt gjøre avtaler som bryter lov eller forskrift. Om du som lærer blir satt til å ha flere elever på verkstedet enn det loven normerer, er det en arbeidsmiljøsak og du bør ta kontakt med både verneombudet og tillitsvalgte i den fagforeningen du er med i.

Eivind Moe, høgskolelektor ved Universitetet i Tromsø, Norges arktiske universitet.

(Utdanningsforbundet i Hordaland sin oversikt kan sees [her](#))